

SUNDPARK
SKOLE
GENNEM
50 ÅR

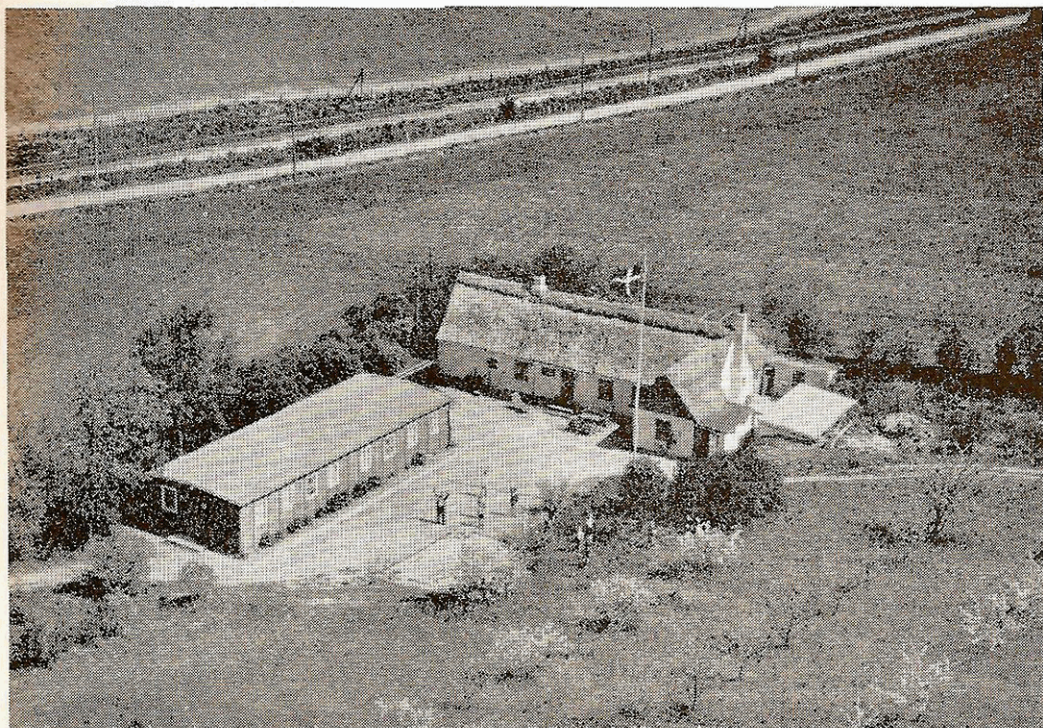
Lejrskolen i Veksø

Den 21. august 1948 – for 20 år siden – indviede vi vor lejrskole- og week-end-hytte i Veksø. Et stort arbejde var gået forud, inden vi nåede så vidt.

Allerede i sommeren 1944 – under krigen og besættelsen – havde vi tumlet med planer om engang at skaffe børnene på vor skole et »åndehul« på landet, hvor vi 8–10 dage kunne flytte skolen ud i naturen, drive zoologiske, botaniske og historiske iagttagelser og ved selvsyn sætte os ind i oplandets arbejdsforhold ved besøg på gårde, mejeri, mølle, smedie, teglværk og andre lignende virksomheder. Tillige skulle det være et sted, hvor børnene kunne tilbringe en week-end eller en kortere ferie i smukke og sunde omgivelser under betryggende opsyn. Vi var klar over, at skulle vor opgave løses, måtte vi have forældrene med, og den 18. februar 1945 indkaldte vi til et stort møde i aulaen, hvor lejrskoleforeningen blev stiftet, og hvor vi redegjorde for vore planer, som vandt stor tilslutning i forældre-kredsen.

Vort arbejde blev i de kommende år delt i to områder. Vi skulle skaffe penge til et egnet sted, og vi skulle finde et sådant. Allerede inden foreningen blev stiftet, havde vi de første 3000 kr. – indkommet ved en skolekomedie og et lodseddel-salg i 1944, og en mærkatfest i efteråret i forbindelse med en ny skolekomedie skaffede os de næste to. Vi var dog klar over, at vi måtte lave et arrangement, der virkelig gav penge, og i september 1946 lavede vi vor første basar, som gav et overskud på henved 15.000 kr. I det følgende år forøgede vi vor formue ved hjælp af håndmalede julekort, mærkater, papirindsamling og biografforestillinger, og i slutningen af 1947 trådte vi i realitetsforhandlinger om køb af stedet i Veksø.

Opgaven at finde et egnet sted til vor lejrskole var vanskeligere, end vi havde troet. Enten lå stedet for langt fra København og kunne derfor ikke bruges til week-endhytte, eller også var afstanden passende, men bygningerne i en sådan stand, at de ikke kunne repareres, men var lige til at rive ned. Vi kikkede i 1947 på mange bygninger og steder, men fandt ikke noget egnet til vores brug, før vi tilfældig faldt over en annonce i Berlingske Tidende med overskriften: »Idyl i Veksø«. Vi tog derud, og den samlede bestyrelse fandt, at stedet var egnet. Det lå kun 24 km fra byen – i en historisk egn med søer, moser og åløb – i et typisk dansk landskab. Ejendommen var på 3 tdr. land og bestod af et stråttækt stuehus, som var ombygget af stedets ejer, og indeholdt en pejsestue, som kunne bruges som spisesal uden synderlig ombygning, en pæn stor opholdsstue samt nogle værelser, badeværelse med toilet og et køkken med centralkomfur, som leverede varmt vand. I værelserne var der radiatorer og i pejsestuen en stor kamin. De to store stuer var belagt med parketgulv, og i pejsestuen var der bjælkeloft. Der var indlagt lys og vand, der stemtes op fra brønden ved hjælp af en vingepumpe i køkkenet.

»Rødpilehuset«

Omkring stuehuset lå der nogle udhuse, som kunne anvendes til opvaskerum, brændselsrum og w. c.er, og på grunden var der også en garage. Prisen var også rimelig, og ved forhandling med ejeren blev den endnu rimeligere, idet vi købte hele herligheden for 26.400 kr. med 13.700 i udbetaling, og overtagelsen skulle ske 1. maj 1948.

Da vi var klar over, at vi måtte have en sovesalsbygning, trådte vi i forhandling med boligministeriet om køb af en nordlandsk soldaterbarak, som var havnet i flygtningelejren på Kløvermarken. Den var 115 m² stor, og der kunne i den blive to sovesale, to vaskerum og to lærerværelser. Først på året blev barakken flyttet til Veksø og rejst på det støbte fundament – skillerum og nye døre blev påsat, og bygningen blev malet udvendig og indvendig.

Det er jo klart, at købet af ejendommen og sovesalsbygningen med køjer og andet inventar, bl. a. borde og bænke og madrasser, slugte mange af vore penge, og bestyrelsen var da også klar over, at der måtte skaffes flere, bl. a. til en elektrisk pumpe, så vi kunne få vandet indlagt i vaskerummene. I foråret 1948 spillede lærerpersonalet: En søndag på Amager for fire udsolgte huse og fik mange penge i kassen, men det største arrangement var høstfesten om efteråret i september måned. I to dage stod skolen på hovedet, men foreningen var så også blevet 17000 kr. rigere.

Forinden havde vi lørdag den 21. august indviet lejrskolen. Jeg tror faktisk ikke, at ret mange gør sig begreb om hvilket kæmpearbejde, der lå forud for denne indvielse. Jorden skulle pløjes og harves, der skulle plantes træer og sås græs på sportspladsen. Skråningen, der gik helt ned til barakken, skulle graves ud for at skabe en samlingsplads og gøre indkørselsforholdene bedre. Sovesale og lærerværelser skulle males udvendig og indvendig, og det var nødvendig at bruge »den brede pensel«, hvis det skulle blive til noget, hvad man vil forstå, når jeg fortæller, at der blev brugt 75 kg oliemaling. Forældre, lærere og børn gav et nap – der blev tapetseret, sat højt panel op i pejsestuen, lavet lem til opvaskerummet, og borde og bænke (købt for en slik i flygtningelejren) i opholdsstuerne blev malet. Ved hjælp af slaggeplader, mursten, kalk og cement – samt nogle raske næver blev garagen omdannet til toiletbygning med gammeldags retirader. Der var nok at tage fat på – selv sommerferien gik med. Jeg husker, det sidste søm blev slået i to minutter efter gæsternes ankomst.

Præcis kl. 15 indviede vi vor lejrskole i Veksø i overværelse af repræsentanter for skoledirektionen, sogneråd, naboer, leverandører, skolenævn, lærerråd, lejrskoleforening og skolens børn – 1 fra hver klasse. For første gang gik Dannebrog (en gave fra skoledirektionen) til tops på den 15 m høje flagstang, som var skænket af barakkens bygherre – og efter taler og gode ønsker beså man lokaliteterne. På mange punkter var det en primitiv lejr med gammeldags toiletter, vandfade i vaskerummene og afhentning af vandet til disse ved pumpen, men man var ikke så forvænt dengang. Vi havde nu fået et sted, der var vores eget, og jeg tror, at jeg tør sige, at det var en stolt dag for alle, der havde slidt i det for at nå et resultat – derhjemme ved at skaffe penge og heroppe ved at give hele deres arbejdskraft.

Og vi vidste, at hvis vi alle lagde samme ildhu for dagen i årene fremover, ville lejren dag for dag blive bedre og bedre – mere ideel til formålet. Og gradvis kom fremskridtene! Jeg husker endnu fra det allerførste lejrskolehold, at en dreng, som nu er byrådsmedlem i Horsens, skrev en afhandling om sine oplevelser i Veksø. I hans velskrevne stil stod bl. a.: En dag fik vi en rødlig vælling, som vist nok skulle være sødsuppe. I den svømmede nogle små tingester rundt, som jeg troede var rosiner. Ved nærmere eftersyn viste det sig at være resterne af en gammel slev!«

Men køkkeninventaret blev fornyet; høstfesten gav os hurtigt mulighed for modernisering. Der kom elektrisk pumpe, vandet blev ført til vaskerum, opvaskerum og lærerværelser, og rigtige w. c.er blev indlagt i den lille gård. En skolebarak blev købt af Københavns kommune, udvidet og opsat ved sportspladsen. For at holde denne så godt som muligt blev der købt en motorplæneklipper, og der blev opsat gynger og vippe. Et forældrepar forærede os et par fodboldmål, en far byggede et skuffemøbel til pejsestuen, drengene i sløjdsalen lavede skufferne. En anden forældre, der var murer, byggede en forstue til pejsestuen og indrammede vaskeskummerne i gule sten.

Brønden blev afløst af en boring, der giver os 1500 l vand i timen, og det skete på en pudsigt og billig måde for lejrskolen. Kbhvns. vandværk anlagde i 1950 en ny pumpestation ved Stenløse. Det gik ud over brøndene i grundvandsområdet, idet vandspejlsænkningen bevirkede, at de løb tørre. Vandværket gravede vores brønd 2 m dybere – men det var kun en stakket frist; gang på gang løb den tør, og i en periode måtte vi hente vand på nabogården, og det var drøjt at transportere 300 l vand om dagen på trillebør flere hundrede m. Vi klagede igen vor nød til vandværket, og i foråret udførte de så en boring for os, tilsluttede pumpen og gav os yderligere et beløb til vedligeholdelse af boringen. Så var det problem løst – nu var der vand nok. Ja, der var så meget vand, at vi gav os i kast med at bygge et soppebassin, der kunne rumme 7000 l vand. I de år, vi havde bassinet, var børnene lykkelige for det – særlig sommerferieholdene, men desværre viste det sig, at det ikke var ordentlig armeret. Det frostsprængtes, og da mange lærere og forældre synes, det var uhygiejnisk, da børnene brugte det til friluftsbad, sløjfede vi det – til sorg for mange!

Da lejren blev købt, var der mange lærere, der frygtede, at vi ikke kunne klare de økonomiske forpligtelser. Det viste sig hurtigt, at denne frygt var ubegrundet. Midlerne til lejrskolens drift og vedligeholdelse blev skaffet – dels ved de mange forældre, der sluttede op om lejrskoleforeningen, dels ved afholdelse af skolekomedier, biografforestillinger og dels ved afgifter for lejrskolehold og Københavns kommunelærerforenings feriekolonier, som lejede Veksø i sommerferien til

koloni fra 1948–1963, hvorefter antallet af ansøgere til feriekoloni var så stærkt dalende, at man kunne klare sig med sine egne bosteder. Senere kom Børnehjælpsdagen ind i billedet – i begyndelsen i det små. Ved salg af lillebrorslodder kom vi med i tildelingen af »dagens« midler – det første år fik vi 200 kr.; men dette voksede støt i takt med vores indsats. Takket være vore mange flinke hjælpere – de mange børn – og en interesseret forældrekreds solgte vi flere og flere lodder, vi fik vores egen bod ved linie 19's endestation og skaffede flere og flere penge til Børnehjælpsdagen, og de sidste 3–4 år har vores tilskud været oppe over 10.000 kr. om året.

Da andespillene begyndte at gribe om sig, tog vi også den ide op, og den har hvert år siden 1958 givet os fra 2–5000 kr. i årlig indtægt. Restgælden til den forrige ejer, ca. 9000 kr., blev afviklet i 1964, og den eneste gæld, ejendommen endnu er behæftet med, er en 1. prioritet i Østifternes kreditforening på under 3000 kr., som forrentes og afdrages med 3½ % p. a.

Det er jo klart, at de store indtægter, vi har haft i de sidste 3–4 år, har sat os i stand til at forbedre lejrskolen kraftigt. Der er blevet plantet mere plantage, stråtaget på stuehuset blev fornyet, bryggerset ved køkkenet blev gjort dobbelt så stort, og et køleskab på 400 l blev opstillet. Der blev lagt linoleum i køkkenet, opsat fliseplader i lofterne, og sidste år fik vi installeret et dejligt gaskomfur med bageovn. Allerede i 50erne fik vi beklædt hele sovesalsbygningen med hårde plader, som vi malede med lyse plasticfarver. Senere blev der lagt nyt icopaltag på bygningen, og gamle vinduer blev udskiftet. Vi fik rejst et halvtag til cyklerne, og legstuen blev også beklædt indvendig med hårde plader. I 1962 satte vi fliseplader op i vaskerummene og på toiletterne. Samtidig fik vi ved hjælp af en lille udbygning indrettet et nattoilet til børnene i sovesalen og forbedret kloakforholdene, idet vi fik lagt en spildevandsledning ud til grøften ved jernbanelinien.

I 1964 købte vi et sommerhus, som blev opsat på skråningen over for sovesalen. Her har vi fået en dejlig stue, hvor gæster og forældre kan hygge sig, og lærerne i fred og ro kan planlægge næste dags lejrskolearbejde, mens børnene sover. Huset rummer også et isoleringsværrelse for syge børn og et depot til en del af lejrens materiel. Året efter tog vi fat på at beklæde hele sovesalsbygningen med blokhushælder, hvad der virkede meget forskønnende på bygningen og gjorde den lettere at holde, og næste år blev også legstuen beklædt udvendig med blokhushælder.

Den største forbedring af lejren blev foretaget i 1967, hvor vi fik rejst en ny og smuk toiletbygning. De gamle toiletter i gården var ikke tidssvarende. Bygningen – et tidligere hønsehuse, som vi havde lagt rombjælker over til tag, var for trangt, for fugtigt og umuligt at holde pænt. Selv om vi hvidtede og kalkede hvert år, faldt kalk og puds af lige så hurtigt, som det var sat på, ja, selv flisepladerne havde svært ved at sidde fast. Nå, toiletterne havde dog gjort deres gavn i over 10 år, og vi, der havde været gæst på de gammeldags »lokummer«, synes jo nok, at de var brugbare. Men pigerne og lærerinderne var vel ikke uden grund utilfredse med den gamle bygning, og da vi syntes, vor økonomi kunne tillade det,

Ferieliv

udarbejdede vi planerne for den nye toiletbygning. Vi fandt, at den lå bedst mellem sovesalsbygningen og stuehuset, og flyttede derfor cykelhalvtaget over på den anden side af sovesalen. Derefter blev fundamentet støbt og de nødvendige ledninger og tanke blev nedgravet, og nu står der en smuk blokhusbygning, beklædt indvendig med fliseplader og panneloft, indeholdende tre toiletter, to urinaler og et par håndvaske. Så må vi håbe, at børnene vil være lidt næn ved den. I år er samtlige køjer forsynet med vinylmadrasser med aftageligt betræk og nye tæpper, og vi har fået opsat 2 gasvandvarmere i vaskerummene. I mange år har børnene pebet over, at vandet var så koldt, og haft en dejlig undskyldning for kun at vaske sig pletvis! Den undskyldning duer ikke mere! Når gasvandvarmerne er tændt, kommer der varmt vand ud af samtlige haner og brusere, så vor tids forpylede slægt kan få en ærlig chance for at blive renvasket! Den lille bygning, som tjener som kuffertrum og gæsteværelse, er også blevet istandsat, og på pladsen er der opsat et par faste bænke, hvor børnene kan sidde og hygge sig i de ledige stunder, hvis de da ikke foretrækker at hygge sig ved lejrens nye fjernsynsapparat. En stor Hondamaskine med klipper og sulky holder nu græstæppet i ave, og et par flyttelige fodboldmål, som kan skilles ad, har gjort fodboldbanen mere attråværdig.

Som det fremgår af denne artikel, er der i de forløbne tyve år gjort en masse for at gøre lejren bedre, hyggeligere og mere tidssvarende, og dette arbejde er selvfølgelig ikke standset. Bestyrelsen er stadig vågen for gode ideer, som bliver realiseret, såsnart der er midler til det. Der er mange, vi skylder tak for, at vi i dag er nået så langt i arbejdet med at skabe den ideelle lejrskole og week-endhytte: forældre, børn og lærere. Jeg føler trang til at nævne den første bestyrelse, som be-

stod af: Ernst Müller, Marie Mathiasen, Th. Egeskjold, Nanna Bengtson og H. Jeppesen med forældrerepræsentanterne H. Dechmann og A. Sørensen og som stod for købet; lærerne Eigil Jensen, Aa. Bengtson m. fl., som tog store nap i starten; murer Poulsen, snedkerne Rasmussen og Simonsen, blikkenslager Guldbech Hansen, som har hjulpet os meget, og sidst men ikke mindst den uforlignelige Palle Nielsen, som hvert år med sin kone, sønnerne Ole og Bent og en lille flok lærere og udgåede elever – bl. a. brødrene Georg og Poul Lyderik i bededagsferien drager til Veksø og sætter lejren i stand. Af den gamle bestyrelse er kun formanden tilbage, og den består nu af: Gerhard Rasmussen, Aa. Bengtson, Kurt Lund, Erik Simonsen og H. Jeppesen og forældrerepræsentanterne: Palle Nielsen og Lerche Jensen.

Lejren besøges hvert år af flere hundrede børn, lejrskole- eller week-endhold, og for mange af disse børn står og falder opholdets succes med de kulinariske goder, der er øst op med i de dage, de er deroppe. Køkkenet er faktisk koloniens hjerte, og det er meget væsentligt, at en dygtig økonoma forestår madlavningen. Og vi har haft det held at have mange dygtige økonomaer. De første to år forestod fru Eigil Jensen køkkenet; hun efterfulgtes af fru A. Jørgensen, som i 1952 afløstes af fru M. Hansen. I 1955 og 56 forestod den unge men dygtige frk. Oda Petersen køkkenet, og da hun forlod os, påtog den tidligere assistent Annie Rasmussen sig opgaven. I 1958 overtog fru E. Larsen kødgryderne. Hun varetog jobbet i tre år og afgav så tøjlerne til fru Ruth Jensen, som havde været assistent hos hende i to år. Fru Jensen har altså været i lejren i 9 år, de 7 som økonoma – en meget lang periode, og hun og hendes mand Carl Anker har passet lejren med stor kærlighed og megen omhu i alle disse år. Familieførøgelse var årsag til, at hun ikke mere har kunnet påtage sig arbejdet, og siden 1. maj har fru Jacobsen stået for forplejningen, medens hendes mand har taget sig af de udenoms faciliteter.

H. Jeppesen

*Der arbejdes
indendørs*

